

ЯК УКРАЇНЦІ ЗАХОПИЛИ У ЛЬВОВІ ВЛАСТЬ З ПОЧАТКОМ ПАДОЛІСТА 1918 Р.

Переговори з намісником і командантом міста.

Вечером, дня 31 жовтня улади ся репрезентанти Укр. Народної Ради до палати намісника, аби з покликанием ся на президента міністрів Лямаша, котрий признав Українцям Галичину аж по Сян, зажадати від гр. Гуйна передачі власті. З тим самим удали ся до команданта міста Пеффера. Обидва рішучо відмовили ся. Се мало той наслідок, що Українці таки ще той самої ночі виконали замах. Ось як виглядає опис цих подій:

“Післям вечером дня 31 жовтня зібралася Укр. Нар. Рада на нараду. Ухвалено, щоби при помочи стоячих у Львові і рекрутуючих ся з Українців полків піхоти і 11 крайової оборони та 44 батальонів п. п. захопити владу. Командантом українських сил зівстав назначений Дмитро Сивак, котрий був до тепер командантом українського легіону в Чернівцях. Йому поручено, аби на даний знак зив народні будинки і всі важні місця.

Революція в касарнях.

По третій годині вночі з'явили ся в касарнях згаданих полків військові представителі Укр. Нар. Ради, сказали залозити зібрати ся і оповістили, що схила на Галичину з'їздала проголошена як самостійна українська держава і що її війська мають від тепер слухати виключно приказів Укр. Нар. Ради. Дотеперішні команданти зівстали сейчас усунені, а на їх місце об'явили команду українські офіцери. За хвилино дано сигнал. З касарень при ул. Яблоновських, Зіболівенча, Петра і Павла рушили на місто українські уоружені відділи.

Як опановано місто.

“Українське Слово” подає сідучою подробицею про опановане Львова: Обсаджено Львова українським військом відбуло ся о 4 годині раню. Взяти в сям участь сід полки: 15 полк піхоти (тарнопільський), 19 полк стрільців (львівський), 30 батальон стрільців і 41 батальон (черновецький). В касарнях, поарештовано офіцерів Полків, а польських жовірів розоружено і інтерновано. Українці зловили всі машинні карабіни. Все відбуло ся як найточніше

після випрацюваного через український штаб плану. Обсаджено всі важніші місця і будинки. Намісництво обсадив простий стрілець і інтернував намісника.

Інтерноване намісника, військового команданта і директора поліції.

Межи годиною пів до 4 а 4 рано вирушили з касарень уоружені в машинні карабіни українські відділи. Часть з них облягла будинки намісництва. Командант того відділу повідомив намісника, що Укр. Нар. Рада об'явила правліне, а намісник є інтернований. Будинки намісництва зівстав обсаджений. Трохи пізніше, бо о 5-годині рано повідомлено військового команданта, полевого маршала Пеффера, що військовою властю облягла Укр. Нар. Рада, а він сам є інтернований.

Пізніше прийшло до тої угоди, що команда буде далше уоружувати, однак затримає під ковиту неутральність в звязі з українськими військами буде дати про порядок в місті. В команді уоружують мужі довіря Укр. Нар. Ради.

В подібний спосіб, як і інші уряди, окружено військом дирекцію поліції. Директора Райнлендера інтерновано в його приватні мешканці. З'яву поліції об'яв др. Стефан Баран, секретар Укр. Нар. Ради. Часть урядників української народності сповніє далше свої функції. Вони вносять сиюновіжкові корекції і є заосмотрені в відповідні нові легітимізації.

Заняте ратуша.

Так само замах на ратушу відбув ся о 4 години рано. Не великий відділ українських жовірів увійшов до будинку і заняли його, легітимуючи нову владу вивішеною на вершці вежі сиюновіжові фани на місце червоно-білої, котра дотепер там повішала. Познище головної української фани уміщено ще 4 менші фани тої самої кралки. Небавом надійшли більші відділи війська, котрі зайняли постерунки у кожній ратушевої брами, на подвірю магистрату зложено стоси карабінів і запаси димунції, доколя же будинку пильнували доступу до него машинні карабіни. Українська вартя заборонила урядникам вступ до їх бюр, так, що всі урядові чинности устали. Поста Стелсловича, пра

вительственного комиссара, котрий хотів увійти до ратуша, не впушено до середини.

Заняте будинки союму і крайового відділу та пошти.

Дрібні військові відділи зайняли потім інші львівські уряди. В будинку союму і крайового відділу вийшло по два жовіри і заняли сї уряди. На пошті явили ся Українці в кількадесять мужа. Надкомисара Поляка, котрий заряджував телефонічною централею, інтерновано, а службу повірено поштовою радниками Поповичем, Українцем.

Склепи і кавярні були перед полуднем переважно позаміканими, реставрації однак були отворені. Вечером поотвирано склепи з провізиею по бичних уликах, засідали також шибки в вікнах кількох кавярень при ул. Кароля Людвіка, але свята погасли вже о 8 год. вечером, а о год. 9 українські патролі обсадили всі льокалі і казали їх замикати. Так само поступлено з театром.

По доконано діла.

Перше число “Українського Слова”, котре вийшло по “освобожденню Львова з 600-літньої львівської неволі”, обростило доканане сього діла родем манифесту, заповнюючим цілу титудову сторону газети: “Львівський гарнізон і стрільці під командою Укр. Ради. Малярські батальони заявили неутральність і не хотіли бити ся з Українцями. Всі публичні будинки обсаджено українським військом. Намісник усунений і інтернований.

Українське правительство проголошає у Львові і в повіті стан облоги. Зелітний, почта, телеграф і радіотелеграф в руках Українців. Край іде за Українцями. Українські організації об'являють уряд по повітах. Всі українські жовіри заявили, що є до диспозиції Української Ради.

Цей наряд на воєнний погороді. Українська Рада є тревала. У Львові спокій. Легіон стрільців піспішим кроком іде до Львова. Жиди йдуть з Німцями (2). Того самого дня зівстала оголошена в обидвох львівських українських газетах (“Діал” й “Укр. Слово”) і розпілена по місті сідучою

ПРОКЛЯМАЦЯ до населення міста Львова.

З волі українського народа лінії не дуже держав ся табличного припису і що часами пізній о цілого пів дня, прийшли ранико, щоб його не утратити. На стації вони застали цілий гурт людей. Були се “гавцюв”, пастухи, які займають ся пильнуванем тисячних голов рогатої худоби і овеч на естанціях. Сей тип людей є один з найцікавіших і найоригінальніших в Аргентині. Правдивим гавцювом може бути дити туземець, який з маленьку учить ся їздити верхом, довити худобу на лясосостріянті та орудувати ножем. Без сих прикмет ніхто не заслугоує на назву гавцюв. Вдани гавцюв є країно свободної, упертий, завзятий і великий пустун. Характер такого гавцюв виявляє ся найбільше в його уборі та поступованні. Як в уборі так і в поступованні він все старе ся представити себе ліпше від свого товариша. Тому його вигляд і поведене часом доходить до сьмішного.

ПРОКЛЯМАЦЯ до населення міста Львова.

Недалеко місяця, де працювала висше згадана кавярня находилось невеличке містечко Дос-Мортос. Воно складалось з кількох маленьких домиків, стаці, одного великого загальногоспеклеу, в яким, яквпрочи всіюди в Аргентині, находив ся і шинок, та пошти і капіції. На схід і полудне від сего містечка розтагались просторі естанції (себто хутори займаючі ся невеличким хліборобством, а за те їх них випасають на велику скалу худобу). Естанції сї обіймали нерісично по п'ятнадцять кільметрів кожда і бурі до їх поблизько містечка, лиш три.

До сего містечка, ранком сідучого дня прийшли Остап з Симонем, щоби звідси потягнути до Ріо-Рохо, яке було віддалене о сто і кілька кільметрів від Дос-Мортос. Потяг переходив сего літнього раз на день в одну сторону. Сідучого дня вертав назад. Остап і Симон знаючи, що потяг на сій

на українських землях бувшої австро-угорської монархії утворила ся українська держава. Найвищою правительственною властю української держави є Українська Народна Рада, яка об'являє уряд в столицнім місті Львові і на цілій території української держави. Далше розпорядженя будуть видавати ся через цивільні і військові органи Укр. Народної Ради.

Взиває ся людинсть до спокую і рівноваги. Подача для українських воєнних володітелів Львова оголошена в “Діал” сідучою відозву до українських воєнних, містачу горячу подяку за зиваві українського народа з польсько-шляхотської неволі.

Старе столицне місто галицької України і цілий український наряд складає Вам, українські воєнники, свою, найсердечнішу і найгорячішу подяку за велике діло, за найгарніше діло в вашім життю, якого Ви, брата, доконали, за освободжене з львівської неволі.

Український наряд, як також його велика і широка земля, від Сяну до гір Кавказу, запам'ятає Вам і Вашим дітям те, що Ви були перші поміж мільонами снів України, котрі тут піднесли зброю в обороні прав на роду, котрий був 600 літ в польській неволі. Вже пішли всі наші українські і буковинські полки України за вашім прикрому, котрий в історії України буде записаний золотими буквами. Витривайте, брата, в ваших сідучих постановках, і не допускайте до того, щоби Львів опускали дезертири. Вияснить їм, щоби добровільно прилучили ся до вас і не розоружували ся, бо серед розгуканого моря гинє відірваний від своєї війська воєн з голоду, жиди, гинє як лист відірваний від дерева.

Витривайте, брата, за свою свята справу, так як билісїте ся за чужі! Поміч близька! (Кіншевий зазив до витриваня має бути спричинений утєчєю певної частини укр. жовірів, котрі спішили до дому, до родини і власної хати, помимом предкаданню їм денної платні від 15 до 30 корон і безплатної поживи).

Витривайте, брата, за свою свята справу, так як билісїте ся за чужі! Поміч близька! (Кіншевий зазив до витриваня має бути спричинений утєчєю певної частини укр. жовірів, котрі спішили до дому, до родини і власної хати, помимом предкаданню їм денної платні від 15 до 30 корон і безплатної поживи).

Витривайте, брата, за свою свята справу, так як билісїте ся за чужі! Поміч близька! (Кіншевий зазив до витриваня має бути спричинений утєчєю певної частини укр. жовірів, котрі спішили до дому, до родини і власної хати, помимом предкаданню їм денної платні від 15 до 30 корон і безплатної поживи).

Витривайте, брата, за свою свята справу, так як билісїте ся за чужі! Поміч близька! (Кіншевий зазив до витриваня має бути спричинений утєчєю певної частини укр. жовірів, котрі спішили до дому, до родини і власної хати, помимом предкаданню їм денної платні від 15 до 30 корон і безплатної поживи).

Витривайте, брата, за свою свята справу, так як билісїте ся за чужі! Поміч близька! (Кіншевий зазив до витриваня має бути спричинений утєчєю певної частини укр. жовірів, котрі спішили до дому, до родини і власної хати, помимом предкаданню їм денної платні від 15 до 30 корон і безплатної поживи).

Витривайте, брата, за свою свята справу, так як билісїте ся за чужі! Поміч близька! (Кіншевий зазив до витриваня має бути спричинений утєчєю певної частини укр. жовірів, котрі спішили до дому, до родини і власної хати, помимом предкаданню їм денної платні від 15 до 30 корон і безплатної поживи).

Витривайте, брата, за свою свята справу, так як билісїте ся за чужі! Поміч близька! (Кіншевий зазив до витриваня має бути спричинений утєчєю певної частини укр. жовірів, котрі спішили до дому, до родини і власної хати, помимом предкаданню їм денної платні від 15 до 30 корон і безплатної поживи).

портове бюро дирекції поліції. Взиває ся людинсть до спокую і рівноваги.

Подяка для українських воєнних володітелів Львова

По удачнім перевороті нові володітелі Львова оголошили в “Діал” сідучою відозву до українських воєнних, містачу горячу подяку за зиваві українського народа з польсько-шляхотської неволі.

Старе столицне місто галицької України і цілий український наряд складає Вам, українські воєнники, свою, найсердечнішу і найгорячішу подяку за велике діло, за найгарніше діло в вашім життю, якого Ви, брата, доконали, за освободжене з львівської неволі.

Український наряд, як також його велика і широка земля, від Сяну до гір Кавказу, запам'ятає Вам і Вашим дітям те, що Ви були перші поміж мільонами снів України, котрі тут піднесли зброю в обороні прав на роду, котрий був 600 літ в польській неволі. Вже пішли всі наші українські і буковинські полки України за вашім прикрому, котрий в історії України буде записаний золотими буквами. Витривайте, брата, в ваших сідучих постановках, і не допускайте до того, щоби Львів опускали дезертири. Вияснить їм, щоби добровільно прилучили ся до вас і не розоружували ся, бо серед розгуканого моря гинє відірваний від своєї війська воєн з голоду, жиди, гинє як лист відірваний від дерева.

Витривайте, брата, за свою свята справу, так як билісїте ся за чужі! Поміч близька! (Кіншевий зазив до витриваня має бути спричинений утєчєю певної частини укр. жовірів, котрі спішили до дому, до родини і власної хати, помимом предкаданню їм денної платні від 15 до 30 корон і безплатної поживи).

Витривайте, брата, за свою свята справу, так як билісїте ся за чужі! Поміч близька! (Кіншевий зазив до витриваня має бути спричинений утєчєю певної частини укр. жовірів, котрі спішили до дому, до родини і власної хати, помимом предкаданню їм денної платні від 15 до 30 корон і безплатної поживи).

Витривайте, брата, за свою свята справу, так як билісїте ся за чужі! Поміч близька! (Кіншевий зазив до витриваня має бути спричинений утєчєю певної частини укр. жовірів, котрі спішили до дому, до родини і власної хати, помимом предкаданню їм денної платні від 15 до 30 корон і безплатної поживи).

Витривайте, брата, за свою свята справу, так як билісїте ся за чужі! Поміч близька! (Кіншевий зазив до витриваня має бути спричинений утєчєю певної частини укр. жовірів, котрі спішили до дому, до родини і власної хати, помимом предкаданню їм денної платні від 15 до 30 корон і безплатної поживи).

Витривайте, брата, за свою свята справу, так як билісїте ся за чужі! Поміч близька! (Кіншевий зазив до витриваня має бути спричинений утєчєю певної частини укр. жовірів, котрі спішили до дому, до родини і власної хати, помимом предкаданню їм денної платні від 15 до 30 корон і безплатної поживи).

Витривайте, брата, за свою свята справу, так як билісїте ся за чужі! Поміч близька! (Кіншевий зазив до витриваня має бути спричинений утєчєю певної частини укр. жовірів, котрі спішили до дому, до родини і власної хати, помимом предкаданню їм денної платні від 15 до 30 корон і безплатної поживи).

ЧИ ЗА ЛЬВІВ?

(Ся статя була поміщена в львівським укр. дневнику “Вперед”, органі української соціал-демократичної партії, з дня 10 грудня 1918, що на приказ польських властей друкував ся тоді також латинськими буквами).

Колі прислухаємо ся поодиноким годосам, які то тут то там відзивають ся в польських суспільстві, то побачимо, що польські верховоди і пани прямо волять за ніс свій рад.

Перед своїм народом декларують про оборону, про ратунок, про визволене міста Львова, того польського Львова, тієї перли в гайлодській короні. Хочуть силомиць вперти віру в свій рад, що Львів польський. Тимчасом після статистики з 3-го червня 1918-го року було у Львові 187.000 цивільного населеня, а з того припаде на Поляків левки коло 101.000, а решта коло 25.000 Українців, 59.000 Жидів і поверх 2.000 осіб інших народностей. Значить, Поляки мають заледви троха більше чим половину населеня, а майже половина, себто 86.000 не є Поляками.

Українці ніколи не твердили і не твердять, що Львів є тепер український, а помимом того, що хоч Львів не є польський, а все казали і кажуть, що Львів, як громада з великою сувою Поляків, лишити ся ім як автономна громада в Українській Народній Республіці.

І хоч самою статистикою не могли би доказати, що Львів є польським, вони помимом того ведуть війну о Львів. Ведуть війну навіть хоч би мали стянину на себе негодоване агітантів і Вилсона, на котрих вони так дуже все покладають і хвалять ся, що агітанти прямо люблять їх.

Ведуть війну помимом того; що Вилсон має еказати, — коли врити “Журнал де Дебатс”, який цитують самі польські часописи, — що він дуже завів ся в вірі в польську єдність, бо він думає, що в Польщі заведуть ся лад, а то місто ладу запанувало помимом анархії. Ведуть війну помимом того, що після донесень телеграфічного бюра Райтера англійський міністер заграничних справ проголосив завяву, в якій звертає увагу Поляків на те, що агітанти помимом лише тим державам середньої Європи, котрі докажуть, що є спосібні завести лад і цивілізовані відносини.

Ізза ізз Львова, який в сучасній ричі не є польським в абсолютнім розумінню, не вели би

ні! Не тому бути в славі Віки віни у людей, хто пускає моря криваві, Сиротити батьків, дітей! Поки земля куля буде, Та, під сонцем істнувати, Доти того їм люде будуть в гнівом проклинати. Тільки тому бути в славі, хто айде до мир таких, щоб сплнити моря криваві На довічий віки.

Через кого покоління В мирні віки зможе жити, Тільки того змавте ім'я. Буде світ благословити!

М. Коваленко.

вони братовбійчої війни і стянган би негодования адміністративної анархії і безладу — не стянган би тим більше, ніж мали би на меті забраня сивої Галичини. Бо коли все і все цитують сему товч Вилсоново заяву, що сотворене Польщі з частий крайів, не реважаючим польським населенням (цитат стрічає ся майже щодня в польських часописах), то певно їх заходи не дуть аж так далеко, щоби забрати сідну Галичину.

Про саму ж історичність нема що і слова тратити, бо Польки здаєть ся вже і самі не вярять в правосильність всякої історичності. Отже о що їм ходить?

Ходить їм головю о Дрогобич і Борислав! Те зазначив головю “Журер Львовскі” з дня 4 грудня 1918 р., помішуючи відозву до “Поляків Подкарпатя”. Та виразно еказаво: “Нафтовий прмісел неможливо від того, хто є хвилемі послідком копалень, є правлінею власністю польського народа. Если та головна нафтова копальня пропаде, то і цілий край страить вимітний догад (нафту, бензину, догад), за котрі може лекше дістати з заграниці цукор, залізо, тукани і інші товари”.

Подібні думки виславляють поважніші Поляки, котрі мимийшим кажуть, що не о Львові хотіть аже о Дрогобичі і Бориславі. Самою Дрогобичю Борислава жадають не можди, бо се було бий дивотляк. Зате, опираючись на польськість Львова, можна одержати лад, а з ним частину Галичини, що буде містити в собі Дрогобич і Борислав.

Навіть о велику постілью дідичів не розходять ся Полякам — дідичам, а о кількох ладонерів, о нафтири. Не о польську ідею, а інтерес і о інтерес одиної, інтерес доробочанів, а ти, польський народ, проливши свою кров, проливши кров свого сусіда, з котрим ти маєш жити цілі віки, і хоч би ти мав стянган на себе негодоване цілого сьвіта, то се все нічого, бо тим ушасливши кількох масних панків.

Отже ти, Львово, маєш бути окомом інтересу одиної, а не окупом польськості. За ініціативу її крові і доброї слави, але не ти кількох весільних золот.

Chicago, Ill. — Відтепер вперше робітничий з Вами. Ширіше робітничим класову об'єднаність на скільки лиш об'єднаність дозволяють. Посилайте свою передплату. — Г. В.

Roehontas, Alta. — Я переконан, що Шава часописи для робітників і то послало Вам передплату. Іван Качур.

Taylor, Sask. — Діставив одо число “Роб. Вісти” був так радий, немов лечу до новий світ кращого життя. Може тепер хоч як так домінь ємоє більше правди про робітничий рух в сьвіті. Посилайте передплату як рівнож 2 дол. фс. фонду. — П. Козак.

Fort William, Ont. — Тов. доктор! — Посилаю Вам 2 дол. передплату на “У. Р. Вісти”. Вперед, за свободу і щастя робітників. — I. E. Goggin.

Moose Jaw, Sask. — Товариші! Ми дуже зраділи, щобиши перед собою робітничу суспіль в укр. мові. Посилаю шість щорічних передплат і буду старати ся зедати сіднай газеті як найбільш нових читачів. Ваш в борбі Т. Гриценюк.

Fernie, B. C. — Товариші! По одержанню двох чисел “Роб. Вісти”.

Переговори директори з французами.

В офіційнім звіті з переговорів між українською директорією а французьким головною командантом на Україні подано, що французська мандата подада сідучі умови угоди українським делегатам:

1. Усуенне Винниченка і Чеховського з членства директорі.

2. Тимчасові усуенне директорі.

3. Тайне затвержене директорі.

4. Контроля зелітних французською командою.

5. Контроля фінансів французською командою.

6. На випадок зазвичай Кіайн правительство України мусить переїздити до Олеси.

7. Верховна команда укр. армії належить французській команді.

8. Про сувереніть української нації буде рішати Мировна Конференція.

9. Аграрна реформа на Україні признає ся лише, коли не має апаплатити ся за відобраний урядом землю.

10. Питане про укр. кобальт рішає Мировній Конгрес.

11. Галичина творити має центральної сідни.

12. Україна в замін за повне ші услия має агодитись повновати більшевизм.

Українська директорія розумієть ся, на сї услия не агодила ся.

ПШУКУЮ

Костина Гушуляка, з села Шпівниці, Буковина, і Кривавий Косташука, з села Добиня, Буковина, Оба маюх в Альберті, де ся на фармах в Альберті, Пошукую їх в дужі наші справи. Прошу аголосувати на пошукую адресу, за що атери дякую.

Nick Adam McGillivray, B. C.

1. 0. 3.

БЛУКАНИНА.

(Продовжене).

Увійшовши до шатра застав Остап капатаса при сідній вечері. Перед ним стояв дabanok киячкого червоного вина. Писар сідив скудливий побіг ного і заглядав виведничий нотес. Побачивши Остапа писар зіврав ся і побіг до бокачки з вином.

— Кілько вам дати, Евстахю, літру чи пів? — запитав він Остапа, знаючи наперед, що Остап ніколи не мав иншого інтересу в “великій шатра”.

— Сьютюна ні! — відповів повкливо Остап і піднішов аж до стола, де сідив капатас.

Сеньор Марцельо, промовив поважно Остап: — а мене невеличка просьба до вас. Будь ласка жертвувати добувлю на фонд безробітних в Буенос-Айресі. Іх тепер назбиралось багато і є між ними люди, які вже від кількох днів лиш остали на лясній тайногий жеврані. Ви, капатас, маєте а нас досить добрий дохід, — ви можете помочи більше як хто.

Капатас лийво повернув дияноу головою в сторону Остапа.

— Ти звідки такий мудрий зив ся? — спитав гуповато капатас. — Я з жадним проидсьвітами не маю діла. Як годують, то нехай ідуть до роботи.

Але ж, сеньор капатас, — почав переконувати Остап, — ви ж бачите, що сього року така посуха, що навіть паша для худоби не рясне. Що ж будуть робити цілі сотні тих безробітних?

— Що робити? А от в мене роботи до чорта, чою не приходять? — пробурмотів, напів до себе наставник.

— Що ви, капатас, глумите, чи що? Наш табар находить ся 600 кільметрів від Буенос-Айресі, і ви хочете, щоб ті люди знали про сую роботу? А зрештою, ви що найбільше могли заняти десять до п'ятнадцять чоловіка, а іх там тисячі. До того ся компанія не хоче привозити сїди людей своїм коштом, кажучи, що вона не потребує тут робітників. Як же можуть ті лю-

ди сїди дістати ся? Капатас мовчки, глядя тупим зором на Остапа. Коли сей перервав бесіду капатас з фрудом піднісе свою запиту голову і диячківсь гризно на Остапа, показав рукою на двері шатра.

— Anda te al diablo (іди собі до чорта), — гримнув на Остапа, — я не працюю на нікого!

Остап схвилював ся, Затиснув кулаки і чуть що не кинув ся на капатаса. Але побачив на столі перед ним револьвер і спинив ся. Мовчки надів капелюх і вийшов з шатра.

Прийшовши до своїх Остап сів в середині між ними і розказав про свою бесіду з капатасом.

— Ех, братині, — люто процідив Остап, — ви не знаєте се таких компанійських обса. Я за п'ять років вже не одного здибав. Оттакій компанійщик наганяч тисячі з нас живаве. Ми платимо йому за харчі по 65 центавів денно, а він на нас видає не більш двайцяти. Нагодує нас виначюю воловиною та макаронами, тай годі. А нас тут чоловіка окодо сто п'ятдесяті! І сабака так стисне ся. Та ти, братчику, пожди, потрафлю ще я на тебе, і ей богу, що омолочу боки, — за такого собаку і сорому